

ΚΕΤΕΒΕ

ISBN: 978-625-8904-22-2

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 1776

Düşünce

Yayın Yönetmeni

Furkan Çalışkan

Yayıma Hazırlayan

Ahmet Zarifoğlu

Düzeltili

Enes Malik Bayraktar

Kapak

Harun Tan

Mizanpaj

Özkan Kaya

1. BASKI

Eylül 2026
İstanbul

Ketebe Yayınları

Sertifika No: 49619

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212 612 29 30

e-posta: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt

Sertifika No: 47939

My Matbaacılık San. ve

Tic. Ltd. Şti. Maltepe Mah.

Yılanlı Ayazma Sk. No: 8/F

Zeytinburnu / İstanbul

Tel: 0212 674 85 28

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Necip Fazıl'ın Hürriyet Anlayışı ve Başyücelik Devleti

Dr. Kâzım Albayrak

KETEBE

Kâzım Albayrak

1956 yılında Trabzon'un Of ilçesinde doğdu. İstanbul İmam-Hatip öğreniminin ardından İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nden 1980 yılında mezun oldu. 1977 senesinde Yüksek İslâm boykotuna liderlik yapmak dahil muhtelif siyasi olaylara katıldı. O dönem boykotlara destek veren Salih Mirzabeyoğlu ile tanıştı, *Gölge* dergisi (2. dönem, 1978) ve *Akıncı Güç* dergisinin (1979) kadrosunda yer aldı. 1978 senesinde Akıncılar Derneği İstanbul İl Teşkilâtı'nda görev aldı. Salih Mirzabeyoğlu ve Akıncı Güç vesilesiyle Necip Fazıl Kısakürek'in yanında ve Büyük Doğu Yayınları'nın hizmetinde bulundu. 1980 Askerî Darbesi'nde Akıncı Güç kadrosuyla beraber gözaltına alındı.

1987 yılında Osmanlıcadan sadeleştirdiği Giritli Sırrı Paşa'nın *İlm-i Kelâmın Özü* adlı eserinin muhtasar baskısını yayımladı. Aynı eserin 2021 yılında geniş açıklamalarla tam metin olarak ikinci baskısı yapıldı. Büyük Doğu-İbda fikriyatına bağlı yayın organlarında 1988'den itibaren sanattan siyasete uzanan bir yelpazede makaleler kaleme aldı. 1991-1995 yılları arasında önce aylık, sonra haftalık olarak yayımlanan *Taraf* dergisini çıkardı ve bu dergide kaleme aldığı yazılarından dolayı birçok ceza aldı. 28 Şubat döneminde yargılamalar cezaya döndü ve 10 yıl cezaevinde kaldı.

Cezaevinden çıktıktan sonra öğrenci affıyla döndüğü İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni 2012 yılında tamamladı. Ardından aynı üniversitenin AUZEF İktisat programını bitirdi. 2016-2018 yılları arasında İstanbul Ticaret Üniversitesi'nde Kamu Hukuku dalında "Necip Fazıl'ın Başyücelik Modelinde Hürriyet Anlayışı" başlıklı yüksek lisans tezini hazırladı. 2022 senesinde, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Temel İslâm Bilimleri bölümünde "Necip Fazıl Kısakürek'in Eserlerinde Hadis-Sünnet Anlayışı" isimli ikinci bir yüksek lisans tezi hazırladı. Peşinden aynı üniversitede "Necip Fazıl Kısakürek'in Eserlerinde Dini Düşünce" isimli doktorasını 2026 senesinde tamamladı. Ayrıca çeşitli akademik dergilerde makaleleri yayınlanmaya devam etmektedir.

2004'ten beri *Aylık* dergisi, 2007'den bu yana *Baran* dergisi ve Mart 2022'den beri her iki derginin *Aylık Baran* ismiyle birleştiği aylık olarak yayımlanan derginin yayın kurulu üyesidir. Arapça ve İngilizce bilen Kâzım Albayrak evli ve üç çocuk babasıdır.

Yayımlanmış Eserleri: *İlm-i Kelâmın Özü* (Giritli Sırrı Paşa'nın *Nakdû'l-Kelâm* eserinin sadeleştirilmiş, açıklamalı neşri), Şamil Yayınevi, 2021; *Gölge'den Akıncı Güç'e İslâmî Hareketin Temelleri*, Kökler Yayınları, 2023; *Necip Fazıl'ın Eserlerinde Hadis*, Ketebe Yayınları, 2025.

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	11
--------------	----

BİRİNCİ BÖLÜM

MUHTELİF BAHİSLER ETRAFINDA BAŞYÜCELİK MODELİ

GİRİŞ	17
HUKUK NEDİR?	19
HÜRRİYET MESELESİ	21
DEMOKRASİ	23
İKTİDARIN KAYNAĞI VE MUTLAK FİKRİN GEREKLİLİĞİ	26
DEVLETİN GEREKLİ OLUŞU	28
BAŞYÜCELİK DEVLETİ	30
KUVVETLER AYRILIĞI	33
BÜROKRASİ MESELESİ	34
BAŞYÜCELİK’TE İKTİSAT, PAYLAŞIM VE GELİR DAĞILIMI	35

İKİNCİ BÖLÜM	
HÜRRİYET MESELESİNE GENEL BAKIŞ	
HÜRRİYET KAVRAMI	41
Hürriyetin Mahiyeti.....	42
Hak ve Hürriyetlerin Kaynağı (Temellendirilmesi)	44
Hürriyet Çeşitleri	47
İç Hürriyet ve Dış Hürriyet.....	48
Nefsi Hürriyet ve Ruhî Hürriyet	50
Fert Hürriyeti ve Cemiyet Hürriyeti	52
Sivil Hürriyet ve Kamu Hürriyeti	52
HÜRRİYET PROBLEMİ ÜZERİNE TEMEL	
TARTIŞMALAR	54
Hürriyet Gaye midir, Vasıta mıdır?	54
Hürriyet Mutlak mıdır, Mukayyet midir?	54
Hürriyet ve Zorunluluk Meselesi	56
Hürriyetlerin Korunması Meselesi	58
Hakların Evrenselliği Meselesi	59
Hürriyeti Yok Etme Hürriyeti Olabilir mi?	61
Kendini Tahrip Hürriyeti Olabilir mi?	62
HAK VE HÜRRİYETLE İLGİLİ	
TEMEL KAVRAMLAR VE İLİŞKİLERİ	66
Hak Kavramı.....	66
Doğal Haklar ve Doğal Hukuk.....	68
Hobbes Doğal Hukukçu mu?	71
Rousseau'da Doğal Haklar ve Eşitlik	72
Orhan Münir Çağıl ve Doğal Hukuk	74
Doğal Hukukla İlgili Bir Mülâhaza.....	78
Kierkegaard'ın Varlık Felsefesi	82

Heidegger’de Hürriyet Fikri.....	84
Hukuk ve Değerler Sistemi	86
Mutlak Fikrin Gerekliliği ve Hürriyetin İzlenişi.....	88
“İnsan Hakları” Kavramı.....	93
Temel Hak ve Hürriyetler	95
Din, Vicdan ve İbadet Hürriyeti	98
Fikir Hürriyeti.....	100
Hak ve Vazife	103
Hürriyet ve Mesuliyet	107
Hak ve Adalet	111
Hürriyet ve Eşitlik.....	111
HÜRRİYETLE İLİŞKİLİ DİĞER MEVZULAR	114
Hürriyet ve Ahlâk	114
Hürriyet ve Varlık	116
Hürriyet ve Bilgilenme Süreci	118
İktidarın Kaynağı ve Muteberiyeti.....	120
Hürriyet ve Sanat İdraki.....	125
Hürriyet ve Ekonomi.....	127
Hürriyet ve Mülkiyet İlişkisi.....	128
Temel Hakların Sınırlandırılması	129
Hukuk ve İdeoloji.....	131
AVRUPA’DA HÜRRİYET TELAKKİLERİ	134
Modernizm ve Mekanik İnsan Anlayışı.....	138
Liberalizmin Bağımsız Bireyi ve Sorunları.....	142
Marksist-Sosyalist Öğretide Hak ve Hürriyetler.....	145
Kitle İletişim Araçlarının Rolü.....	147

İSLÂM'DA HÜRRİYET ANLAYIŞI	148
İslâm'ın Hürriyet Anlayışı ve Uygulanışı	148
İslâm Literatüründe Hak Kavramı.....	151
İslâm'da Vazife Fikri.....	154
İslâm'da Hürriyetin İzlenişi.....	156
Ekonomik Haklar Üzerinden Hürriyet'in İzlenişi.....	158
Allah ve İnsan (Kul) İlişkisi.....	161
Biat/Sosyal Mukavele ve Hâlife Seçimi	163
İrade ve Sorumluluk	167
İrade Hürriyeti ve Kadere İman	168
Ehl-i Sünnet'te (Mâtürîdîlik ve Eş'arîlik)	
İrade ve Kader Mevzuu	171
İmâm-ı Âzam'da Hürriyet.....	175
İmam Gazzâlî'de Hürriyet.....	177
İslâm'da Kadın Hürriyeti	180
İslâm Ceza Hukuku ve Hürriyetler Meselesi.....	183
Cezanın amacı.....	187
Kölelik Müessesesine İslâm'ın Bakışı.....	190
Bölüm Değerlendirmesi	191

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

NECİP FAZIL VE BAŞYÜCELİK DEVLETİ (YENİ DÜNYA DÜZENİ)

NECİP FAZIL VE BÜYÜK DOĞU.....	197
Necip Fazıl'ın Şahsiyeti.....	197
Necip Fazıl'ın Büyük Doğu Sistemi, Eserleri ve Tesiri	201
Yedi Umdede Necip Fazıl ve Büyük Doğu.....	207

Aksiyonu	210
Necip Fazıl ve Tasavvuf	213
Büyük Doğu ve Estetik	217
Ahlâk ve İktisat Sistemi Olarak Büyük Doğu	219
BAŞYÜCELİK DEVLET SİSTEMİ	223
İslâm ve Devlet	228
Çağımızda İdeolojinin Zarureti ve İslâm'ın İdeolojik Karakteri	233
Gerçek ve Üstün Aydınlar Sınıfı	235
Yüceler Kurultayı	236
Başyüce	239
Başyüce ve Yüceler Kurultayı	242
Başyücelik Devleti'nin Temel Karakteristikleri	246
Yasama (Yüceler Kurultayı)	252
Yürütme (Başyücelik Hükümeti)	255
Yargı (Şeriat/Hukukun Üstünlüğü)	257
Kuvvetler Ayrılığı Meselesi	260
Dokuz Umdede Başyücelik Devleti	264
Başyücelik Programı ve Emirleri	266
Başyücelik Hükümeti ve Vekâletler	269
Halk Divanı (Halk Şûrası)	272
Başyücelik Devleti'nde Seçim	279
Siyasî Partiler Mevzuu	282
Başyücelik'te İcra ve Denetleme	284
Başyücelik ve Başkanlık Sistemi	285
Başyücelik'te Nizamlı Hürriyet Anlayışı	287
Başyücelik'te Eşitlik	289

Başyücelik ve Milliyetçilik	290
Başyücelik Devleti Üniter mi?	292
Başyücelik'te "Millet-Ordu" Kavramı.....	293
Başyücelik İktisat Sistemi.....	295
Başyücelik'te Alkış ve Yuha Hakkı (Fikir Hürriyeti)	301
BAŞYÜCELİK REJİMİNİN ÖBÜR	
SİSTEMLERLE MUKAYESESİ.....	303
BÜYÜK DOĞU İDEOLOJİSİNE	
GÖRE DEMOKRASİ VE HÜRRİYET	310
Başyücelik Modelinin Demokrasiye Bakışı	313
Başyücelik Sisteminde Kamu Hürriyetleri ve Sınırlamalar.....	316
İktidarın Kaynağı Bakımından Başyücelik.....	319
Fert ve Toplum Hürriyetinde Denge	322
Tanzimat'tan Bu Yana Hürriyet ve Demokrasi Maceramız	324
Temsil Sorunu.....	327
Büyük Doğu İdeolojisine Nisbetle İbda Mimarı Salih Mirzabeyoğlu'nun Hürriyet Meselesini İnceleyişi.....	329
Mirzabeyoğlu'nda Hürriyet ve Kader	334
BAŞYÜCELİK SİSTEMİNİN TENKİDİ.....	337
Çağın Yeni Meselelerine Karşı Başyücelik Rejimi.....	343
DEĞERLENDİRME	349
KAYNAKÇA.....	355

TAKDİM

Bu çalışmada, İslâm devlet ideali taşımanın yanında hukuk eğitimi almamın da etkisiyle, Necip Fazıl Kısakürek'in "Baş-yücelik Devleti" teklifini, hukukî boyutlarıyla tahlil edip günümüzün Batı eksenli devlet ve idare şekillerine karşı nasıl bir alternatif getirdiğini ortaya koymayı amaç edindim. Temenni ederim ki devlet idealine sahip ve bunun aksiyonuna da talip olanlara bir katkı olabilsin.

Çağımızda çokça dillendirilen hürriyet kavramı ve bunun yanında rejimlerin bir türlü istikrar arz edememesi, temelde "Mutlak Fikir" in¹ zarureti ihtar ederken, İslâm'dan hareketle Necip Fazıl'ın alternatif bir model ortaya koyması, dünyada nizam kurmaya "hak sahibi" Müslümanlar için bir şans olmuştur. Necip Fazıl bir aksiyon adamı olup yetişmesinde emeğinin geçtiği nesilden de bu modelin hayata tatbikini talep etmiştir.

Hürriyet meselesi geniş bir alana sirayet ediyor. Hak, vazife, fert, cemiyet, ahlâk vs. birçok mevzu ile alâkası bulunuyor.

1 Mutlak Fikir, "Mutlak Ölçüler" olarak Kur'an ve Sünnet demek olup her an oluşan insan şuuruyla bu kurulamaz ve insan için "Mutlak Fikrin Gerekliliği" davası bedahet ifade eder. Aksi hâlde insan kendini ve kâinatı izah edemeyeceği gibi varlığının da bir anlamı kalmaz.

Dünya görüşlerine/ideolojilere² göre niteliği değişiyor ancak ehemmiyeti değişmiyor. Kavramlara yüklenen mânalar bir kültüre işaret eder. Ülkemizde hâlâ eğitim sistemi Batı temelli olduğu için kavramlara ve hatta tarihe bakışta Batı normlarıyla düşünmek söz konusu olmaktadır. Çünkü tarihi yorumlayan hâlihazırdaki insan şuurudur.

Necip Fazıl ise Batı'nın değer yargılarını yansıtan bakış açısı ve kavramlara yüklediği mânalara itiraz etmekte ve İslâm'ın bakış açısını merkeze almaktadır. Bu noktada hürriyet, hak, anayasalardaki özgürlükler, adalet vs. kavram ve değerlerin dünya görüşüne göre farklı muhtevaları olacağını ifade etmemiz gerekir. Bir misal verirsek, Büyük Doğu İdeolocyasına göre Tanzimat ve Islahat Fermanı, bir özgürleşme hareketi değil, Batılılaşma hareketidir. Cumhuriyet rejimi ise maddî plânda kurtulduğumuz Batı'ya mânada tamamen esarettir.

Meseleleri kuru bilgidan kurtarmak için dinamik plânda ele almayı ilke edinilen bu çalışmada mümkün mertebe zıt fikirlerle yer verilerek, aralarındaki farklara da işaret edildi. Necip Fazıl'ın *İdeolocya Örgüsü*'nün "Devlet ve İdare Mefkûremiz" bölümünde işlediği Başyücelik Modeli, hayata tatbik etmekten uzak nazârî bir ideal olarak görülmedi, bilakis günümüz tartışmaları içinden irdelemeye çalışıldı. Kritik bir dönemde gelmiş ve Batıcı temeldeki inkılâplara karşı çıkmış olan Necip Fazıl'ın efsanevî mücadelesi ve sanatçılığıyla tanınması yanında en önemli yönünün mütefekkirliği olduğu da belirtilmelidir.

Birçok sahada eser veren ve gençliği derinden etkileyen Necip Fazıl'ın hürriyet anlayışı ile onun toplum projesi olarak

2 İdeoloji: Ferdin ve cemiyetin inşasındaki bütün esasları veren fikirler sistemi, dünya görüşü... Necip Fazıl Kısakürek, kelimeyi Türkçe telaffuza uydurmak için ideolocya demeyi tercih etmiştir. Psikoloji kelimesine psikolocya demesi gibi. İdeoloji kelimesinin ıstılahî mânası, "şuur süzgeci" kavramıyla yakın alakası ve Necip Fazıl'ın bu kelimeyi kullanımı için bkz. Abdurrahman Hacimelek, "Türkiyede İdeoloji Anlayışı ve Büyük Doğu-İbda İdeolocyası", *Furkan Dergisi*, Temmuz-Ağustos 2018, S. 62.

sunduğu Başıyücelik Modeli’ni tahlil etmek bizim için zevkli ve faydalı olmuştur. Çünkü Necip Fazıl’ın ortaya koyduğu dünya görüşünde nisbet ve usulümüz, oluş ve olamayışımızla tarih muhasebemiz ve varlık muhasebemizi bulmamız mümkündür. Onun Gençliğe Hitabesi’ndeki “Dininin, dilinin, beyninin, ilminin, ırzının, evinin, kininin, öcünün davacısı bir gençlik...” ifadesinin en yüksekten tecellisi “Başıyücelik Devlet ve İdare Mefkûresi”dir.

Tabii ki bu çalışma, tarih boyunca devletsiz kalmamış Müslümanların, Osmanlı’nın yıkılışıyla birlikte intikaya uğrayan devlet ve idare geleneğinin, Necip Fazıl tarafından yeniden plânlanması demek olan Büyük Doğu Başıyücelik Devlet ve İdare şeklinin cemiyete tatbiki için kaleme alınmıştır. Zira hiçbir Müslüman bâtil düzenlere rıza göstermez ve Hakkın hâkimiyeti için çalışmaktan geri kalmaz.

Bu eser üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Başıyücelik Devleti mevzuuna genel kavramlar çerçevesinde bir giriş yapılmıştır. İkinci bölümde hürriyet meselesi etraflıca tahlil edilmiş, devamızı zıttından da gösterme diyalektiği gereği Batı hukuk ve özgürlük sistemleri tanıtılmış, yer yer kısa değerlendirmeler de yapılmıştır. Öte yandan bu bölümde İslâm’da hürriyet anlayışı ele alınmış hak, vazife, irade gibi kavramlar ve Ehl-i Sünnet’e bağlı mezhepler çerçevesinde mevzuu incelenmiştir. Üçüncü bölümde ise önce Necip Fazıl ve Büyük Doğu fikriyatı tanıtılmış, sonra asıl mevzuya girilmiş olup mütefekkir Necip Fazıl’ın içtimai ve siyasî bir mücadele içinde örgülestirdiği Başıyücelik Devlet ve Yönetim Sistem’i³ tahlil edilmiş, hükümet şeklinin günümüz modellerinden farkı gösterilmiş, İslâm geleneğindeki yeri ortaya konulmuş, hak ve özgürlüklerin temeline inilmeye çalışılmış, demokrasi

3 Sistem: Kendisini teşkil eden unsurlarıyla, tezatsız bir terkip ve “bütün” mânâsındadır. Düşüncede kuruludur, ancak hayalî değildir. “Tatbik-pratik”le olan ilişkisine göre de gerçekleştirilecek olan ve gerçekleştirilenin kendisiyle kontrol edileceği modeldir.

dahil mevcut rejimlerle mukayesesi yapılmıştır. Ayrıca İbda Mimarı Salih Mirzabeyoğlu'nun bu hususlarla alâkalı fikirleri de eserin sonunda değerlendirci ve destekleyici bir hüviyette takdim edilmiştir.

Sonuç bölümünde ise Batı ve Doğu arasında bir kavşak noktasında duran ülkemizde, hürriyet meselesi ve dünya görüşü zaviyesinden yaşadığımız sorunlara çözüm teklifi olarak âcizâne bir katkı sunulmuştur.⁴

4 Çalışmamızın temeli, 2018 yılında İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı'nda hazırladığım "Necip Fazıl'ın Başyücelik Modelinde Hürriyet Anlayışı" isimli yüksek lisans tezine dayanmaktadır. Ancak çalışma bütünüyle genişletilmiş, birinci bölüm yazılmış ve bazı yeni bahisler ilave edilmiştir.